

Sygn. akt III Ca 1115/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 sierpnia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Barbara Braziewicz

Protokolant Paulina Kozioł

po rozpoznaniu w dniu 25 sierpnia 2015 r. w Gliwicach

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością

w K.

przeciwko A. M.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 3 lutego 2015 r., sygn. akt II C 2503/14

oddala apelację.

SSO Barbara Braziewicz

Sygn. akt III Ca 1115/15

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem zaocznym z dnia 3 lutego 2015r. Sąd Rejonowy w Gliwicach zasądził od pozwanej A. M. na rzecz powoda (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K. w punkcie 1 wyroku kwotę kwotę 1.998,88 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 30 lipca 2014r.; w punkcie 2 w pozostałym zakresie powództwo oddalił; w punkcie 3 zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 335,05 zł tytułem zwrotu kosztów procesu i w punkcie 4 nadał wyrokowi w punkcie 1 i 3 rygor natychmiastowej wykonalności.

Przytoczony wyrok oparty został na ustaleniach szczegółowo przedstawionych w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. Z ustaleń tych wynika, że w dniu 20 lutego 2014r. strony zawarły umowę pożyczki gotówkowej, na podstawie której powód (pożyczkodawca) udzielił pozwanej (pożyczkobiorcy) pożyczki w kwocie 3.977,27 zł na okres od dnia 20 lutego 2014r. do dnia 17 sierpnia 2015r. Całkowita kwota do zapłaty przez pożyczkobiorcę, to jest suma kwoty pożyczki i całkowitego kosztu pożyczki, wyniosła 4.491,16 zł. W dniu 18 marca 2014r. pozwana uiściła z tytułu zawartej umowy pożyczki kwotę 5 zł, natomiast w dniu 31 marca 2014r. uiściła kwotę 250 zł. Pozwana, mimo wezwania do zapłaty, nie uregulowała zadłużenia w stosunku do powoda. W związku z powyższym pożyczkodawca wypowiedział pozwanej umowę pożyczki z zachowaniem 30-dniowego terminu wypowiedzenia. Zgodnie z art. 339 § 2 k.p.c. wydając wyrok zaoczny Sąd przyjmuje za prawdziwe twierdzenie powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie lub

w pismach procesowych doręczonych pozwanej przed rozprawą, chyba że budzą one uzasadnione wątpliwości albo zostały przytoczone w celu obejścia prawa.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy stwierdził, że powództwo zasługiwało w części na uwzględnienie. W niniejszej sprawie strony zawarły umowę do której znajdują zastosowanie przepisy art. 720 i następnego kodeksu cywilnego dotyczące umowy pożyczki, a nadto zastosowanie znajdują przepisy ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (tekst jednolity Dz. U. 2014 r. poz. 1497 ze zm.). Istota zawartej przez strony umowy sprowadzała się do zobowiązania powoda do oddania do dyspozycji pozwanej jako pożyczkobiorcy na czas oznaczony w umowie środków pieniężnych, a pozwanej jako pożyczkobiorcy do zobowiązania się do korzystania z tych środków na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanej pożyczki wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonej pożyczki. W niniejszej sprawie strony postępowania w dniu 20 lutego 2014r. zawarły umowę pożyczki, której przedmiotem było udzielenie przez pożyczkodawcę (powoda) na rzecz pożyczkobiorcy (pозwanej) pożyczki gotówkowej w kwocie 3.977,27 zł, na którą złożyły się: część przekazywana do dyspozycji pożyczkobiorcy – 1750 zł, prowizja za udzielenie pożyczki – 238,63 zł oraz opłata z tytułu zwiększonego ryzyka związanego z udzieleniem pożyczki – 1 988,64 zł (§ 1 i 4 umowy). Pozwana nie regulowała rat w wyznaczonych terminach. Jednakże w dniu 18 marca 2014r. pozwana uiściła z tytułu zawartej umowy pożyczki kwotę 5 zł, natomiast w dniu 31 marca 2014r. uiściła kwotę 250 zł. Powód wskazał, że w związku z brakiem terminowej spłaty pożyczki, zadłużenie wzrosło o: 179,05 zł tytułem skapitalizowanych odsetek umownych, które winny być spłacone do dnia rozwiązania umowy pożyczki, 28,17 zł tytułem skapitalizowanych odsetek umownych liczonych od dnia następnego po dniu rozwiązania umowy pożyczki, tj. 12 lipca 2014r. do dnia poprzedzającego wniesienie pozwu, to jest 28 lipca 2014r. oraz 290 zł tytułem kosztów windykacji przed sądowniej.

Katalog kosztów składających się na „całkowity koszt kredytu” nie ma charakteru zamkniętego. Decyduje o tym użycie w treści przepisu art. 5 pkt 6 komentowanej ustawy zwrotu „w szczególności”. Wymieniono zatem najbardziej typowe i najczęściej występujące koszty związane z udzielaniem kredytów konsumenckich. Nie w każdym jednak przypadku wszystkie z tych kosztów mogą wystąpić. Z drugiej natomiast strony, mogą wystąpić koszty, których wprost w ustawie nie wymieniono i zostaną one zaliczone do całkowitego kosztu

Sygn. akt III Ca 1115/15

kredytu, ponieważ w omawianym przepisie użyto stwierdzenia „wszelkie koszty, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową o kredyt”. Wśród najbardziej typowych kosztów ustawodawca wymienia: odsetki, opłaty, prowizje, podatki i marże. Ich zaliczenie do całkowitego kosztu kredytu następuje wtedy, gdy są one znane kredytodawcy. Udzielający kredytu konsumenckiego jest przedsiębiorcą, a więc celem jego działalności jest osiągnięcie dochodu oraz innych korzyści finansowych (przede wszystkim zysku) z tej działalności. Jednym ze źródeł dochodów kredytodawcy są pobierane odsetki, prowizje, opłaty i marże.

W niniejszej sprawie powód dochodził od pozwanej kwoty 3 780,30 zł tytułem kapitału pożyczki, na który złożyły się kwota pożyczki - 1750 zł, prowizja - 238,63 zł oraz opłata z tytułu zwiększonego ryzyka związanego z udzieleniem pożyczki - 1 988,64 zł. Podkreślenia wymaga, iż powodowi należały się od pozwanej jedynie te opłaty, które były uzasadnione obowiązkami wynikającymi z zawartej przez strony umowy. Powód mógł zatem obciążyć pozwaną jedynie tymi opłatami, które powinny mu rekompensować poniesione koszty związane z zawarciem umowy, ekonomicznie uzasadniony zysk w postaci odsetek, a także rekompensować koszty związane z nienależytą realizacją umowy przez pozwaną. Nie powinny one natomiast stanowić dla powoda dodatkowego nieuzasadnionego poniesionymi kosztami zysku. W tym celu chociażby ustawodawca wprowadził do kodeksu postępowania cywilnego przepis art. 359 § 2(1) k.c. Sąd uznał, iż zastrzeżenie w umowie pożyczki opłaty z tytułu zwiększonego ryzyka związanego z udzieleniem pożyczki w wysokości 1.988,64 zł jest nieuzasadnione, mając również na względzie charakter opłat wymienionych w art. 5 pkt 6 ustawy o kredycie konsumenckim. Należy bowiem zauważyć, że określenie takiej opłaty w umowie pożyczki jest sprzeczne z zasadami współzycia społecznego w rozumieniu art. 58 § 2 k.c. i art. 353¹ k.c. oraz art. 5 k.c. oraz stanowi obejście przepisu art. 359 § 2(1) k.c. o odsetkach maksymalnych. Przy czym dla oceny charakteru tej opłaty nie ma znaczenia fakt, iż w razie wcześniejszej spłaty zobowiązania miała ona zostać obniżona. Pożyczkodawca, podejmując

decyzję o udzieleniu pożyczki pozwanej, jednocześnie zdecydował o poniesieniu ryzyka z tego tytułu. W związku z powyższym obciążanie pożyczkobiorcy dodatkowymi opłatami, związanymi ze zwiększonym ryzykiem, w wysokości przekraczającej kwotę faktycznie przekazanej pozwanej tytułem pożyczki nie znajduje żadnego uzasadnienia ani w kosztach prowadzonej przeciętnej działalności gospodarczej, ani w kosztach zawierania umowy pożyczki. Wskazania wymaga, iż powód doliczył opłatę związaną ze zwiększonym ryzykiem udzielenia pożyczki do kapitału pożyczki jednakże nie miał ku temu podstaw, tak więc wszelkie wpłaty których dokonała pozwana rozliczane na kapitał pożyczki winny były zostać zaliczone przez powoda na faktyczną kwotę pożyczki. Stąd Sąd oddalił powództwo w zakresie kwoty 1 988,64 zł tytułem opłaty z tytułu zwiększonego ryzyka związanego z udzieleniem pożyczki.

Powód nadto domagał się od pozwanej kwoty 290 zł tytułem kosztów windykacji przedsądowej, a na kwotę tą złożyły się: kwota 40 zł (2x20 zł za monit telefoniczny, kwota 100 zł (2x 50 zł wezwanie pismem do zapłaty) oraz kwota 150 zł tytułem windykacji terenowej. Wskazania wymaga, iż w doktrynie oraz orzecznictwie zgodnie przyjmuje się, iż sytuacja, w której strona pozwana jako konsument nie była w stanie ustalić, jakie działania podejmie powód jako pożyczkodawca w przypadku opóźnień w zapłacie, z jaką częstotliwością i w jakiej kolejności będzie je podejmował, mogła wywołać u niej błędne przekonanie co do praw i obowiązków wynikających z zawartej umowy. Postanowienia określające sposób obciążania pożyczkobiorcy kosztami związanymi z realizacją umowy powinny być bowiem tak sformułowane, aby mógł on na ich podstawie ustalić, jakie czynności mogą zostać podjęte przez pożyczkodawcę, po upływie jakiego okresu czasu i w jakich odstępach czasu. Konieczne jest przy tym, by czynności pożyczkodawcy realnie umożliwiały konsumentowi spłatę jego zadłużenia wymagalnego, które konsument winien spłacić bez zbędnej zwłoki. Powódce opłaty windykacyjne winny natomiast rekompensować jedynie te czynności, które faktycznie miały na celu ponaglenie pożyczkodawcy do realizowania zobowiązania, o ile istniało uzasadnione przypuszczenie, że kroki te będą skuteczne. W

Sygn. akt III Ca 1115/15

niniejszej sprawie pozwana nie realizowała umowy w sposób należyty, albowiem nie spłacała pożyczki w określonych terminach. Jednak powód w związku z naliczaniem w stosunku do pozwanej opłat dodatkowych związanych z podejmowanymi czynnościami windykacyjnymi, podwyższał istniejące zobowiązania pieniężne pozwanej. Powód nie wskazał dat w jakich wykonać miał telefon do pozwanej oraz czy czynność ta wywarła wymierny dla powoda skutek, nie wskazał również w jakim odstępie czasowym od dnia wykonania telefonu zostało przesłane pozwanej wezwanie do zapłaty. Powód nie przedstawił również w uzasadnieniu pozwu na czym polegały terenowe czynności windykacyjne oraz jakie były związane z tymi czynnościami ustalenia. Powód również nie przybliżył kosztów podejmowanych czynności windykacyjnych, w tym telefonów, wezwań do zapłaty, czy windykacji terenowej, które nie powinny mu przynosić zysku, a jedynie rekompensować poniesione w związku z tymi czynnościami koszty. Z tych przyczyn żądanie zapłaty przez pozwaną kwoty 290 zł stanowiącej koszty windykacji przeterminowanej pożyczki nie poddawało się kontroli Sądu, a tym samym Sąd nie mógł dokonać oceny zasadności powództwa w tym zakresie (art. 6 k.c.). O odsetkach orzeczono na podstawie art. 481 § 1 k.c. O kosztach postępowania Sąd orzekł na zasadzie art. 100 k.p.c., zgodnie z zasadą stosunkowego rozdzielenia, mając na uwadze fakt, iż powód wygrał proces w 46,73 % zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 335,05 zł tytułem zwrotu kosztów procesu. Na podstawie art. 333 § 1 pkt 3 k.p.c. nadano wyrokowi w punkcie 1 i 3 rygor natychmiastowej wykonalności.

Od powyższego wyroku apelację wniósł powód, zaskarżając orzeczenie w części oddalającej powództwo ponad kwotę 1.998,88zł. We wnioskach wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i zasądzenie na rzecz powoda dalszej kwoty 2.278,64zł wraz z odsetkami od dnia wniesienia pozwu oraz zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki kosztów procesu, w tym także kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych za postępowanie odwoławcze. Skarżący zarzucił Sądowi naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 58§2 k.c. w zw. z art. 6 k.c. poprzez błędne jego zastosowanie, polegające na przyjęciu, iż postanowienia umowne nakładające na pozwaną obowiązek uiszczenia opłaty w wysokości 1.988,64zł tytułem zwiększonego ryzyka związanego z udzieleniem pożyczki, są sprzeczne z zasadami współżycia społecznego, podczas gdy zapisy w umowie pożyczki są sformułowane w sposób jednoznaczny, a strony przed zawarciem umowy uzgodniły warunki umowy pożyczki w sposób czytelny i precyzyjny, gdzie pozwana wyraziła dobrowolnie zgodę na obciążanie jej kosztami wynikającymi z zawarcia umowy pożyczki tj. opłatą od zwiększonego

ryzyka oraz obsługi zadłużenia, a ponadto pozwana z racji przyjętej postawy procesowej nie podważała tych twierdzeń i nie zakwestionowała przywołanych okoliczności przez co należy je uznać za przyznane mając na uwadze kontradiktoryjny model postępowania cywilnego. Nadto skarżący wniósł o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z dokumentu – historii windykacji pożyczki (...) o nr (...) – na okoliczność okoliczności faktycznie wykonanych czynności windykacyjnych.

Sąd Odwoławczy zważył, co następuje:

Apelacja powoda nie zasługuje na uwzględnienie, gdyż zaskarżony wyrok należy uznać za trafny.

Powołane w apelacji zarzuty naruszenia prawa materialnego, należało uznać za chybione.

Sąd Okręgowy podziela i uznaje za swoje zarówno ustalenia faktyczne, jak i prawne poczynione przez Sąd pierwszej instancji, uznając, iż nie ma potrzeby ich ponownego szczegółowego przytaczania, ustalenia te znajdują bowiem oparcie w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym, które to dowody Sąd ten ocenił w granicach zakreślonych przepisem art. 233 § 1 k.p.c. Wnioski tego Sądu co do faktów w sposób logiczny wynikają z treści przeprowadzonych w sprawie dowodów, a zaofiarowanych przez stronę powodową, równocześnie Sąd poddał prawidłowej ocenie cały zebrany w niej materiał dowodowy.

Sygn. akt III Ca 1115/15

Sąd Okręgowy mając na uwadze regulację art. 381k.p.c. uznał za uzasadnione oddalenie złożonego przez powoda dopiero na etapie postępowania odwoławczego wniosku dowodowego, uznając, iż wnoszący w dostatecznym stopniu nie uprawdopodobnił tego, iż potrzeba jego powołania wynikała dopiero w toku postępowania odwoławczego. Zawnioskowany dopiero na etapie postępowania odwoławczego dowód z dokumentu w postaci historii windykacji pożyczki (...) o nr (...) – na okoliczność okoliczności faktycznie wykonanych czynności windykacyjnych, mógł zostać przeprowadzony jeszcze w toku postępowania przed Sądem Rejonowym. Z tych przyczyn Sąd drugiej instancji był uprawniony do pominięcia tego dowodu zgłoszonego dopiero w postępowaniu apelacyjnym, albowiem zaszyły przesłanki określone przepisem 381 k.p.c. (zob. wyrok SN z dnia 10 maja 2000 r., III CKN 797/00, Prok. i Pr. 2000, nr 10, poz. 42).

Podkreślenia wymaga, iż niniejsza sprawa jest rozpoznawana w postępowaniu uproszczonym (art. 505¹ pkt 1 k.p.c.). Apelacja w postępowaniu uproszczonym jest zbliżona do modelu rewizyjnego (kontrolnego). Jest bowiem ograniczona do minimum możliwości przeprowadzenia przez sąd odwoławczy postępowania dowodowego do dowodu z dokumentu (pewnego i najczęściej prostego w przekazie środka dowodowego). Pełne postępowanie dowodowe - w zakresie wnioskowanym przez strony - może być prowadzone jedynie w sytuacji wniesienia apelacji, w której zarzuty w niej podniesione będą oparte na okolicznościach faktycznych lub środkach dowodowych, z których strona nie mogła skorzystać w trakcie postępowania przed sądem, który wydał orzeczenie. Strona musi wykazać zaistnienie takich okoliczności (zob. P. Pogonowski, komentarz LEX 2013r.). Zgodnie bowiem z art. 505¹¹ § 1 k.p.c. sąd drugiej instancji nie przeprowadza postępowania dowodowego z wyjątkiem dowodu z dokumentu. Przepis § 2 art. 505¹¹ § 1 k.p.c. stanowi, że § 1 nie stosuje się, jeżeli apelację oparto na późniejszym wykryciu okoliczności faktycznych lub środkach dowodowych, z których strona nie mogła skorzystać przed sądem pierwszej instancji. W niniejszej sprawie powód nie wykazał, że okoliczności, które miałyby zostać wykazane przedłożonym dokumentem nie były znane powodowi na etapie postępowania pierwszoinstancyjnego i że nie mógł się wówczas na nie powoływać. Reasumując, stwierdzić należy, że powód nie udowodnił okoliczności podnoszonych w apelacji.

W niniejszej sprawie zachodziły podstawy do wydania wyroku zaocznego, gdyż spełnione zostały przesłanki wskazane w art. 339 § 1 k.p.c. Przewidziane w art. 339 § 2 k.p.c. domniemanie prawdziwości twierdzeń powoda dotyczy wyłącznie strony faktycznej wyroku i nie obowiązuje w zakresie prawa materialnego - domniemanie to zastępuje jedynie postępowanie dowodowe i to tylko wówczas, gdy twierdzenia powoda nie budzą uzasadnionych wątpliwości. Zatem wówczas gdy zasadnie wydaje się, iż twierdzenia pozwu np. nie odpowiadają w pełni rzeczywistości, czy też wskazują na

bezzasadność dochodzonego roszczenia, to koniecznym jest przeprowadzenie postępowania dowodowego w sprawie. Jednocześnie zaś wymaga podkreślenia, że przyjęcie za prawdziwe twierdzeń powoda dotyczy wyłącznie okoliczności faktycznych i nie zwalnia sądu orzekającego od obowiązku rozważenia, czy oświadczenia te uzasadniają należycie i w całości żądania pozwu i czy uwzględnienie tych żądań nie narusza obowiązujących przepisów. Wprowadzone przez przepis art. 339 § 2 k.p.c. swoiste domniemanie zgodności twierdzeń powoda z rzeczywistym stanem rzeczy nie zwalnia powoda od przytoczenia faktów, które są niezbędne do dokonania subsumcji materialnoprawnej, stanowiącej faktyczną i materialnoprawną podstawę wyroku. Sąd obowiązany jest bowiem, nawet przy uznaniu twierdzeń powoda za prawdziwe, dokonać prawidłowej oceny zasadności żądania pozwu opartego na tych twierdzeniach, z punktu widzenia prawa materialnego; stanowisko takie ugruntowane jest zarówno w doktrynie jak i judykaturze (zob. np. wyrok SN z dnia 31 marca 1999 r., I CKU 176/97, Prok.i Pr.-wkl. 1999/9/30, zob. też ost. wyrok SA w Katowicach z dnia 10.09.2013r. IACa 494/13, LEX nr 1378705). Zatem Sąd zawsze jest zobowiązany rozważyć, czy w świetle przepisów obowiązującego prawa materialnego, twierdzenia powoda uzasadniają uwzględnienie żądań pozwu, w zakresie tym bowiem nie obowiązują domniemanie z art. . 339 § 2 k.p.c.,

Sygn. akt III Ca 1115/15

negatywny zaś wynik takich rozważań powoduje wydanie wyroku zaocznego oddalającego powództwo.

Zatem wobec tego, iż w ocenie Sądu Rejonowego zachodziły okoliczności wskazane w art. 339 § 2, uniemożliwiające przyjęcie przez Sąd za prawdziwe twierdzeń powoda o okolicznościach sprawy, Sąd ten przed rozstrzygnięciem sprawy przeprowadził postępowanie dowodowe celem wyjaśnienia zaistniałych wątpliwości co do faktów. Także rozważył, czy w świetle przepisów obowiązującego prawa materialnego, twierdzenia powódki uzasadniały żądanie pozwu i ostatecznie doszedł do wniosku, iż nie dawały one podstaw do uwzględnienia w całości żądania pozwu, co skutkowało częściowym oddaleniem powództwa.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy także uznał, iż nie doszło do naruszenia regulacji art. 230 w zw. z art. 339 § 2 k.p.c. W świetle art. 230k.p.c. Sąd bez dostatecznego uzasadnienia, nie może przyjmować za prawdziwe twierdzeń strony, którym strona przeciwna wyraźnie nie zaprzeczyła. Sąd może uznać za przyznane przez stronę niezaprzeczone twierdzenia strony drugiej tylko w wypadku, gdy takie domniemane przyznanie jest uzasadnione wszechstronnym rozważeniem wszystkich okoliczności sprawy, biorąc pod uwagę wynik całej rozprawy (por. np. uzasadnienie wyroku SN z dnia 19 października 2005 r., V CK 260/05, LEX nr 187090). Równocześnie samo milczenie jednej ze stron co do twierdzeń strony przeciwnej nie może stanowić podstawy do uznania faktów za przyznane (por. wyrok SN z dnia 17 lutego 1975 r., II CR 719/74, LEX nr 7661).

Za bezzasadny Sąd Okręgowy uznaje także zarzut naruszenia przez Sąd przepisów prawa materialnego tj. art. 58§2 k.c. w zw. z art. 6 k.c. poprzez błędne jego zastosowanie, polegające na przyjęciu, iż postanowienia umowne nakładające na pozwaną obowiązek uiszczenia opłaty w wysokości 1.988,64zł tytułem zwiększonego ryzyka zwianego z udzieleniem pożyczki, są sprzeczne z zasadami współżycia społecznego, podczas gdy zapisy w umowie pożyczki są sformułowane w sposób jednoznaczny, a strony przed zawarciem umowy uzgodniły warunki umowy pożyczki w sposób czytelny i precyzyjny, gdzie pozwana wyraziła dobrowolnie zgodę na obciążanie jej kosztami wynikającymi z zawarcia umowy pożyczki tj. opłatą od zwiększonego ryzyka oraz obsługi zadłużenia. Odnosząc się do powyższego zarzutu, Sąd Okręgowy uznaje za trafną argumentację przywołaną w tej kwestii przez Sąd Rejonowy. W niniejszej sprawie powód dochodził od pozwanej kwoty 3 780,30 zł tytułem kapitału pożyczki, na który złożyły się kwota pożyczki 1750 zł, prowizja 238,63 zł oraz opłata z tytułu zwiększonego ryzyka związanego z udzieleniem pożyczki 1 988,64 zł. Zgodzić się należy z Sądem meriti, iż powodowi należały się od pozwanej jedynie te opłaty, które były uzasadnione obowiązkami wynikającymi z zawartej przez strony umowy. Powód mógł zatem obciążyć pozwaną jedynie tymi opłatami, które powinny mu rekompensować poniesione koszty związane z zawarciem umowy, ekonomicznie uzasadniony zysk w postaci odsetek, a także rekompensować koszty związane z nienależytą realizacją umowy przez pozwaną. Nie powinny one natomiast stanowić dla powoda dodatkowego nieuzasadnionego poniesionymi kosztami zysku. Zasadnie uznał Sąd merit, iż zastrzeżenie w umowie pożyczki opłaty z tytułu zwiększonego ryzyka związanego z udzieleniem pożyczki w wysokości 1.988,64 zł jest nieuzasadnione, mając również na względzie charakter opłat wymienionych w art. 5

pkt 6 ustawy o kredycie konsumenckim. Zasadnie przyjął Sąd meriti, że określenie takiej opłaty w umowie pożyczki jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego w rozumieniu art. 58 § 2 k.c. i art. 353¹ k.c. oraz art. 5 k.c. oraz stanowi obejście przepisu art. 359 § 2(1) k.c. o odsetkach maksymalnych. Trafnie także zauważył ten Sąd, iż dla oceny charakteru tej opłaty nie ma znaczenia fakt, iż w razie wcześniejszej spłaty zobowiązania miała ona zostać obniżona. Pożyczkodawca bowiem podejmując decyzję o udzieleniu pożyczki pozwanej, jednocześnie zdecydował o poniesieniu ryzyka z tego tytułu, którego to ryzyka nie miał prawa przenieść na pozwaną. W związku z powyższym obciążanie pożyczkobiorcy dodatkowymi opłatami, związanymi ze zwiększonym ryzykiem, w wysokości przekraczającej kwotę faktycznie przekazanej pozwanej tytułem pożyczki nie znajduje żadnego uzasadnienia ani w kosztach prowadzonej przeciętnej działalności gospodarczej, ani w kosztach zawierania umowy pożyczki. Trafna jest także uwaga Sądu meriti, iż powód

Sygn. akt III Ca 1115/15

doliczając opłatę związaną ze zwiększonym ryzykiem udzielenia pożyczki do kapitału pożyczki nie miał ku temu podstaw, tak więc wszelkie wpłaty których dokonała pozwana rozliczane na kapitał pożyczki winny były zostać zaliczone przez powoda na faktyczną kwotę pożyczki.

Ponadto należy zauważyć, iż wskazany jako wadliwie zastosowany art. 6 k.c. rozstrzyga o ciężarze dowodu, wskazuje bowiem kogo obciążają skutki niewypełnienia obowiązku udowodnienia istnienia prawa. Do jego naruszenia dochodzi wtedy, gdy Sąd orzekający przypisuje obowiązek dowodowy innej stronie, niż ta, która z określonego faktu wywodzi skutki prawne. W okolicznościach sprawy, mając na uwadze sposób procedowania przez Sąd meriti, tego rodzaju zarzut należało uznać za chybiony.

Z kolei odnosząc się do drugiego z zarzutów naruszenia prawa materialnego tj.art.58 w kontekście swobody umów, to należy zauważyć, iż obowiązująca w prawie cywilnym zasada swobody umów obejmuje swobodę decydowania o zawarciu (lub nie) umowy, swobodę wyboru kontrahenta, swobodę ukształtowania treści umowy. W tym ostatnim zakresie dyspozycja stron podlega o tyle tylko ograniczeniom, że treść umowy nie może być sprzeczna z właściwością stosunku prawnego, ustawą i zasadami współżycia społecznego - art. 353¹ k.c. Jednakże umowa obiektywnie niekorzystna dla jednej ze stron, a w niniejszej sprawie za taką należało uznać umowę zawartą przez strony wobec pozwanej, w zakresie postanowienia umownego nakładające na pozwaną obowiązek uiszczenia opłaty w wysokości 1.988,64zł tytułem zwiększonego ryzyka związanego z udzieleniem pożyczki, jest sprzeczna z zasadami współżycia społecznego i zasługuje na negatywną ocenę moralną, a w konsekwencji prowadzić do uznania umowy w tej części za sprzeczną z zasadami współżycia społecznego ze skutkami z art. 58 §2k.c. W przedmiotowej umowie bowiem doszło do widocznego w treści umowy pokrzywdzenia jednej ze stron przy świadomym wykorzystaniu przez drugą stronę swojej silniejszej pozycji o charakterze ekonomicznym.

Zatem Sąd Okręgowy uznał za zasadne, w okolicznościach sprawy, mając na uwadze argumentację Sądu Rejonowego i powyższe uwagi, uwzględnić żądania powoda do wysokości 1.998,88zł i oddalenie powództwa w pozostałym zakresie.

Konkludując, zaskarżony wyrok odpowiada prawu, a zarzuty powoda nie zasługiwały na uwzględnienie.

Z tych względów, na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art.505¹⁰ §1k.p.c., apelację powoda oddalono, jako bezzasadną.

SSO Barbara Braziewicz